

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

เครื่องคืมแอลกอฮอล์ทุกชนิด เป็นสินค้าที่มีผลกระทบต่อสุขภาพของผู้คืมเอง ได้แก่ การส่งผลให้เกิดโรคร้ายต่างๆ การสูญเสียค่าใช้จ่ายเพื่อบำบัดโรค การเสียเงินเนื่องจากเป็นค่าใช้จ่ายในการซื้อเครื่องคืมแอลกอฮอล์ นอกจากนี้ยังก่อปัญหาต่อผู้อื่นทั้งที่เกี่ยวข้องโดยตรงและโดยอ้อม กล่าวคือ การขาดสติสัมปชัญญะ ก่อให้เกิดการทะเลาะวิวาททำร้ายจนถึงการฆ่าผู้อื่น การทำร้ายบุคคลแม้ในครอบครัวเดียวกัน และที่สำคัญคือปัญหาอุบัติเหตุทางถนนจากการคืมแล้วมีเมฆาขับ ขี่ยานพาหนะตัวเลขการสูญเสียชีวิต และทรัพย์สินที่ผ่านมามีทั่วประเทศในหลายปี มีเป็นจำนวนเพิ่มมากขึ้น โดยมีความเกี่ยวข้องกับเครื่องคืมแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญ

การแก้ไขปัญหที่เกิดจากเครื่องคืมแอลกอฮอล์ มีความพยายามในการแก้ไขอยู่หลายส่วน โดยเริ่มจากควบคุมการผลิต ทำสุรา การนำสุราเข้ามาในประเทศ การเก็บภาษี อากร การใช้และการขนสุรา การขายสุรา ต้องได้รับใบอนุญาต การจำกัดวัน และเวลาจำหน่ายอยู่บ้าง การห้ามผู้ขับขีในขณะมีเมฆาสุรา การทดสอบปริมาณแอลกอฮอล์ ตลอดจนการรณรงค์เพื่อลดหรืองดเครื่องคืมแอลกอฮอล์ในช่วงเทศกาลงานสำคัญต่างๆ เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม จะพบว่าปัญหาจากการคืมเครื่องคืมแอลกอฮอล์และผลกระทบที่ตามมา ก็ได้ลดลงหรืออาจกล่าวได้ว่า ในอีกแห่งหนึ่งกลับมีความพยายามส่งเสริมการขายหรือการจูงใจให้มีผู้คืมหน้าใหม่เกิดขึ้น ซึ่งแน่นอนว่านักคืมหน้าใหม่เหล่านั้นส่วนใหญ่คือ เด็กและเยาวชนที่จะเติบโตเป็นกำลังสำคัญของชาติในอนาคต

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ความพยายามในการสร้างแรงจูงใจของผู้ผลิตและจำหน่ายเครื่องคืมแอลกอฮอล์มีมากขึ้น มีการใช้สื่อต่างๆ ตลอดจนสร้างกลยุทธ์ในการโฆษณาประชาสัมพันธ์ให้เห็นว่า เครื่องคืมแอลกอฮอล์เป็นสิ่งที่สังคมยอมรับกัน หรือเป็นสิ่งจำเป็นในงานหรือพิธีกรรมต่างๆ ของสังคม และผลที่เกิดขึ้นตามมานอกเหนือจากเป็นผลเสียต่อสุขภาพส่วนตน และเกิดอุบัติเหตุทางถนนแล้ว การเกิดนักคืมหน้าใหม่จากกลุ่มเด็กและเยาวชน เนื่องจากแรงจูงใจให้เห็นดีเห็นงามว่า การคืมเครื่องคืมแอลกอฮอล์เป็นเรื่องโก้เก๋ ที่สังคมยอมรับกัน เหล่านี้ล้วนเป็นการสร้างค่านิยมที่ไม่ถูกต้องให้เกิดขึ้นต่อสังคมไทย หากปล่อยให้มีการดำเนินไปเช่นนี้ สังคมไทยย่อมตกไปในอบาย และจะส่งผลเสียกลับมาเป็นปัญหาต่อสังคมชุมชนประเทศและต่อ

โลก คั้งนั้นประเทศต่างๆ ได้ร่วมกันเพื่อให้มีมาตรการหรือ นโยบายเกี่ยวกับเครื่องคัมแอลกอฮอล์ ผ่านองค์การระหว่างประเทศ เช่น องค์การอนามัยโลก (World Health Organization :WHO) ได้ออกข้อประกาศและมติต่างๆ เพื่อให้ประเทศสมาชิกได้ออกเป็นมาตรการและกฎหมายเพื่อลดการบริโภคและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากเครื่องคัมแอลกอฮอล์มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2522

ในส่วนของประเทศไทยนั้น หากพิจารณามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับเครื่องคัมแอลกอฮอล์ที่ผ่านมาก่อนปี พ.ศ. 2551 เห็นได้ว่ามีนโยบายเกี่ยวกับเครื่องคัมแอลกอฮอล์ แต่มักเป็นในแง่การเก็บภาษีอากรหรือผลประโยชน์แก่รัฐจากผู้ผลิตมากกว่า ต่อมาในปี พ.ศ.2540 จึงมีการกำหนดเป็นนโยบายพื้นฐานในรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2540 ว่า “รัฐต้องจัดและส่งเสริมการสาธารณสุขให้ประชาชนได้รับบริการที่ได้มาตรฐานและมีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง” และในรัฐธรรมนูญ 2550 กำหนดให้ “รัฐต้องส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาระบบสุขภาพที่เน้นการสร้างเสริมสุขภาพอันนำไปสู่สภาวะที่ยั่งยืนของประชาชน รวมทั้งจัดและส่งเสริมให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขที่มีมาตรฐานอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้เอกชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสุขภาพและการจัดบริการสาธารณสุข โดยผู้มีหน้าที่ให้บริการดังกล่าวซึ่งได้ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณ ย่อมได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย” สำหรับกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายฉบับที่ป้องกันและดำเนินการกับเครื่องคัมแอลกอฮอล์และผลกระทบ ได้แก่ พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ.2493 พระราชบัญญัติจรรยาบรรณ พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ.2546 พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 และประมวลกฎหมายอาญา เป็นต้น

แม้มีกฎหมายหลายฉบับดังกล่าวมาใช้บังคับกับ เครื่องคัมแอลกอฮอล์ก็ตาม แต่พบว่า ยังไม่ครอบคลุม ในแง่การป้องกัน กล่าวคือ เครื่องคัมแอลกอฮอล์ไม่ใช่สิ่งผิดกฎหมายในตัวเอง เพราะเป็นเรื่องที่รัฐส่งเสริมการผลิตหรืออนุญาตให้ผลิตได้ แต่เครื่องคัมแอลกอฮอล์กลับสร้างผลกระทบต่อสังคมหลายด้าน ดังที่กล่าวไว้แล้วข้างต้น เมื่อห้ามผลิตหรือเลิกผลิตไม่สามารถทำได้ในภาวะปัจจุบัน คำถามจึงมีว่า “จะปฏิบัติอย่างไรกับเครื่องคัมแอลกอฮอล์” ให้เหมาะสม ทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค รวมทั้งผู้ไม่บริโภค การดำเนินนโยบายเพื่อลดปัญหาที่เกิดจากเครื่องคัมแอลกอฮอล์ ที่ผ่านมามีแนวโน้มยังไม่ครอบคลุม โดยเฉพาะการสร้างแรงจูงใจให้เกิดการยอมรับ จนกลายเป็นค่านิยมสังคม(ที่ผิด)ว่าการคัมเป็นสิ่งสมควร การมีผู้คัมเกิดขึ้นใหม่ๆ โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนนั้น จึงไม่ใช่สิ่งที่สังคมไทยควรยอมรับเช่นนั้น ปัญหาการสร้างแรงจูงใจ การใช้กลยุทธ์ทางการตลาด การประชาสัมพันธ์หรือการโฆษณาสมัยใหม่ ในแบบธุรกิจที่มุ่งเน้นกำไรมาๆ จำเป็นต้องขยายฐานลูกค้าหรือผู้คัม ดังนั้นหากยังไม่มีมาตรการที่รัดกุมเพียงพอ ในการปล่อยให้มีการชักจูงใจให้เด็กและเยาวชนตลอดจนผู้คนในสังคมหลงไปกับค่านิยมการบริโภค ก็จะส่งผลเป็น

ปัญหาสังคมหรือผลเสียมากกว่าผลดี ดังนั้นจึงเป็นที่มาของการวิจัยในครั้งนี้ว่า ในพื้นที่อำเภอเมือง เชียงใหม่ มีมาตรการและการบังคับใช้กฎหมายควบคุมเครื่องคีมแอลกอฮอล์ อย่างไรบ้าง ตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องคีมแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 อันเป็นกฎหมายที่มีมาตรการต่างๆ ในการควบคุมเครื่องคีมแอลกอฮอล์

ทั้งนี้ในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นเมืองใหญ่ท่องเที่ยว มีร้านค้า สถานสถานบันเทิงที่เกี่ยวข้องกับเครื่องคีมที่มีแอลกอฮอล์กระจายอยู่ทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตอำเภอเมือง และใกล้เคียง ซึ่งที่ผ่านมามะจะพบเห็นการใช้สื่อในการโฆษณาประชาสัมพันธ์เครื่องคีมที่มีแอลกอฮอล์อย่างหลากหลายทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นป้ายโฆษณาขนาดใหญ่ ป้ายประชาสัมพันธ์ การใช้สื่อผ่านกิจกรรมต่างๆ อย่างมาก จนเป็นเหตุให้เกิดภาพลักษณ์ของเครื่องคีมแอลกอฮอล์ และส่งผลให้เกิดแรงจูงใจและเป็นค่านิยมของสังคมเกิดนักคีมหน้าใหม่ โดยเฉพาะ เด็กและเยาวชน นอกจากนี้ยังมีปัญหาด้านอุบัติเหตุทางถนนอันเนื่องมาจากการคีมเครื่องคีมแอลกอฮอล์มากพอสมควร แนวคิดทางสังคมประการหนึ่งที่น่าสนใจคือการใช้การบังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement) ที่มีอยู่อย่างจริงจัง น่าจะลดปัญหาที่เป็นอยู่ได้ แต่การบังคับใช้กฎหมายที่เป็นตัวหนังสือนั้น ย่อมต้องอาศัยกลไกและการทำงานของผู้ใช้บังคับกฎหมายให้ได้ผลหรือมีประสิทธิภาพ นั่นคือตัวบุคคลที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย ตลอดจนภาคประชาชน ได้แก่ กลุ่มผู้บริโภค กลุ่มผู้ไม่บริโภค กลุ่มผู้ประกอบการร้านค้าและสถานบริการสถานบันเทิงต่างๆ ภาคประชาสังคมกลุ่มผลประโยชน์ องค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้อง ทั้งหมดล้วนเป็นผู้ที่อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย ดังนั้นแนวคิดเกี่ยวกับมาตรการ ซึ่งหมายถึง วิธีการที่จะทำให้ได้รับผลสำเร็จ (Measure) หรือวิธีการที่ตั้งเป็นกฎ ข้อกำหนด ระเบียบ หรือกฎหมาย ในเรื่องการควบคุมเครื่องคีมแอลกอฮอล์ โดยการบังคับใช้กฎหมาย อันหมายถึง การนำกฎหมายมาใช้บังคับแก่ข้อเท็จจริง ในกรณีเฉพาะเรื่อง อาจมีผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย ได้แก่ พนักงานเจ้าหน้าที่ ตำรวจ อัยการ และศาล หรือแม้แต่ประชาชน หรืออาจหมายถึง การนำกฎหมายไปสู่การปฏิบัติ หรือ กระบวนการของกฎหมายที่ผู้เกี่ยวข้องในกฎหมายนั้นๆ จะต้องดำเนินการให้กฎหมายมีผลเป็นรูปธรรมนั่นเอง

การบังคับใช้กฎหมาย ภายหลังจากกฎหมายประกาศใช้ไปแล้ว จึงเป็นการประเมินว่ากฎหมายมีประสิทธิภาพหรือมีปัญหาในการบังคับใช้อย่างไรบ้าง ปัญหาของเรื่องอยู่ที่ใดกันแน่ ระหว่างตัวบทกฎหมายไม่เพียงพอ ไม่ชัดเจน ทศนคติมุมมองท่าทีของเจ้าหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายนี้ หรืออยู่ที่ภาคประชาชนพลเมือง โดยเฉพาะประเด็นการสร้างแรงจูงใจหรือปัญหาการโฆษณาประชาสัมพันธ์ของเครื่องคีมแอลกอฮอล์

ดังนั้นจึงเป็นที่มาของการวิจัยในครั้งนี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบถึงมาตรการต่างๆ ที่ใช้ควบคุมเครื่องคีมแอลกอฮอล์ และทราบสภาพถึงปัญหาที่เกิดขึ้นว่า เหตุใดจึงมีการกระทำผิด

ตามกฎหมายนี้อยู่ และยังคงทราบกลไกและวิธีการในการกำกับควบคุมเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์จากหน่วยงานกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะทำให้ประชาชนมีความเข้าใจที่ถูกต้องต่อมาตรการทางกฎหมายนี้ อันจะส่งผลให้กฎหมายมีประสิทธิผลและบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การวิจัยนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) มีขอบเขตด้านพื้นที่ศึกษาเฉพาะในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ประชากรกลุ่มเป้าหมาย กลุ่มแรก ได้แก่ ตำรวจ อัยการ ศาล ผู้ว่าราชการจังหวัด เจ้าหน้าที่สาธารณสุขกองควบคุมโรค สาธารณสุขจังหวัด นายอำเภอ เจ้าจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ นักวิชาการด้านกฎหมาย กลุ่มที่สอง ได้แก่ ประชาชนทั่วไป นักเรียนนักศึกษา และร้านค้า สถานบริการ

การเก็บข้อมูล : ในด้านมาตรการต่างๆที่ใช้ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นการศึกษาจากเอกสาร (Documentary Research) ได้แก่ หนังสือ ตำรา งานวิจัย บทความทางวิชาการ ข้อมูลสถิติต่างๆ แนวคำวินิจฉัย ตลอดจนคำพิพากษาขององค์กรที่เกี่ยวข้อง สำหรับการเก็บข้อมูลที่เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคของการบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ในอำเภอเมืองเชียงใหม่ ใช้วิธีการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) ประชากรกลุ่มเป้าหมายกลุ่มแรก ด้วยการส่งหนังสือและนัดหมายเข้าพบและขอสัมภาษณ์ความคิดเห็น โดยผู้วิจัยได้กำหนดกรอบคำถามตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ เป็นคำถามเพื่อให้ผู้สัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็นและเสนอแนะประเด็นที่เห็นว่าเป็นประโยชน์ เพื่อได้ประเด็นสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นและแนวทางแก้ไข นอกจากนี้ได้ใช้วิธีส่งแบบสัมภาษณ์ไปยังผู้ทรงคุณวุฒิที่เห็นว่าจะสามารถตอบปัญหาหรือแสดงความคิดเห็น โดยการออกแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นในประเด็นข้อกฎหมายต่างๆที่ได้ตั้งเป็นคำถาม เพื่อให้ตอบกลับมาและผู้วิจัยได้รวบรวมแยกแยะเป็นข้อสรุปต่อไป สำหรับประชากรกลุ่มที่สอง ได้แก่ ประชาชนทั่วไป นักเรียน นักศึกษา และร้านค้า สถานบริการ ผู้วิจัยได้ใช้การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยแบ่งเป็นสองกลุ่มคือ กลุ่มประชาชน นักเรียน นักศึกษา และแบบสอบถามจากกลุ่มร้านค้า สถานบริการ การเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรดังกล่าว ใช้การกำหนดขนาดของตัวอย่าง (Sample Size Determination) ของ Yamane (ยามาเน่) ได้จำนวนของแบบสอบถามประชากรกลุ่มที่หนึ่งประชาชนทั่วไป นักเรียน นักศึกษา จำนวน 400 ชุด และได้จำนวนของแบบสอบถามประชากรกลุ่มที่สอง จำนวน 350 ชุด

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ โดยนำข้อมูลที่ได้จากศึกษาเอกสารมาแยกแยะและสรุปหาสาระสำคัญตามขอบเขตเนื้อหา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ส่วนข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ใช้วิธีวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ทั้งนี้ในการวิเคราะห์จะนำเอาข้อมูลที่ได้มาทั้งหมดจากการสัมภาษณ์

แบบเจาะลึก จากแบบสอบถาม และจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง มาใช้วิเคราะห์ประกอบกัน ตามประเด็นหัวข้อที่กำหนดไว้ตามวัตถุประสงค์ ในลักษณะของการผสมผสานข้อมูลเข้าด้วยกัน โดยใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive) ตามขอบเขตด้านเนื้อหาที่กำหนดไว้

1. สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย เรื่องมาตรการและการบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดืมแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 : กรณีศึกษาในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีดังต่อไปนี้

1.1 มาตรการควบคุมเครื่องดืมแอลกอฮอล์ ตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดืมแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 มีมาตรการสำคัญๆ คือ มาตรการให้ปฏิบัติ และมาตรการห้ามปฏิบัติ

1.1.1 มาตรการให้ปฏิบัติ กำหนดให้ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้า เครื่องดืมแอลกอฮอล์ ต้องจัดให้มีบรรจุภัณฑ์ ฉลาก พร้อมทั้งข้อความคำเตือนสำหรับเครื่องดืมแอลกอฮอล์ที่ผลิตหรือนำเข้า ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการควบคุมประกาศกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการและประกาศในราชกิจจานุเบกษา นอกจากนี้อาจให้มีการปฏิบัติอื่นตามที่คณะกรรมการควบคุมกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการและประกาศในราชกิจจานุเบกษา

1.1.2 มาตรการห้ามปฏิบัติ มีลักษณะเป็นทั้งข้อห้าม มีทั้งการห้ามโดยเด็ดขาด กักับการห้ามที่ไม่เด็ดขาด กล่าวคือ มีมาตรการเกี่ยวกับขาย มีมาตรการเกี่ยวกับการบริโภค (ดืม) และมีมาตรการด้านการโฆษณาประชาสัมพันธ์ ได้แก่

1) มาตรการด้านจำกัดการขาย

(1.1) การจำกัดการขาย เกี่ยวกับสถานที่ : โดยกำหนดมาตรการ ห้ามขายเครื่องดืมแอลกอฮอล์ในสถานที่หรือบริเวณดังต่อไปนี้ (1) วัดหรือสถานที่สำหรับปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา (2) สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ สถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาลและร้านขายยาตามกฎหมายว่าด้วยยา (3) สถานที่ราชการ ยกเว้นบริเวณที่จัดไว้เป็นร้านค้าหรือสโมสร (4) หอพักตามกฎหมายว่าด้วยหอพัก (5) สถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ(6) สถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง หรือร้านค้าในบริเวณสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง (7) สวนสาธารณะของทางราชการที่จัดไว้เพื่อการพักผ่อนของประชาชนโดยทั่วไป และ(8) สถานที่อื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

(1.2) การจำกัดการขาย เกี่ยวกับวันเวลา : กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดขายเครื่องดื่มน้ำอัดลมแอลกอฮอล์ในวัน หรือเวลาที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ ทั้งนี้ ประกาศดังกล่าวจะกำหนดเงื่อนไขหรือข้อยกเว้นใดๆ เท่าที่จำเป็นก็ได้ พบว่า ได้มีการประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี (ฉบับที่ 2) เรื่อง กำหนดวันห้ามขายเครื่องดื่มน้ำอัดลมแอลกอฮอล์ ว่าห้ามมิให้ผู้ใดขายเครื่องดื่มน้ำอัดลมแอลกอฮอล์ในวันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา และวันเข้าพรรษา ยกเว้นการขายในโรงแรมตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม

(1.3) การจำกัดการขาย เกี่ยวกับบุคคล : กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดขายเครื่องดื่มน้ำอัดลมแอลกอฮอล์แก่ บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ กับบุคคลที่มีอาการเมามายจนทรงสติไม่ได้

(1.4) การจำกัดการขาย เกี่ยวกับวิธีการขาย : กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดขายเครื่องดื่มน้ำอัดลมแอลกอฮอล์โดยวิธีการหรือในลักษณะ ดังต่อไปนี้ (1) ใช้เครื่องขายอัตโนมัติ (2) การเร่งขาย (3) การลดราคาเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมการขาย (4) ให้หรือเสนอให้สิทธิในการเข้าชมการแข่งขัน การแสดง การให้บริการการชิงโชคการชิงรางวัล หรือสิทธิประโยชน์อื่นใดเป็นการตอบแทนแก่ผู้ซื้อเครื่องดื่มน้ำอัดลมแอลกอฮอล์ หรือแก่ผู้นำหีบห่อหรือสลากหรือสิ่งอื่นใดเกี่ยวกับเครื่องดื่มน้ำอัดลมแอลกอฮอล์ มาแลกเปลี่ยนหรือแลกซื้อ (5) โดยแจก แถม ให้ หรือแลกเปลี่ยนกับเครื่องดื่มน้ำอัดลมแอลกอฮอล์ หรือกับสินค้าอื่น หรือการให้บริการอย่างอื่นแล้วแต่กรณี หรือแจกจ่ายเครื่องดื่มน้ำอัดลมแอลกอฮอล์ในลักษณะเป็นตัวอย่างของเครื่องดื่มน้ำอัดลมแอลกอฮอล์ หรือเป็นการจูงใจสาธารณชนให้บริโภคเครื่องดื่มน้ำอัดลมแอลกอฮอล์ รวมถึงการกำหนดเงื่อนไขการขายในลักษณะที่เป็นการบังคับซื้อเครื่องดื่มน้ำอัดลมแอลกอฮอล์โดยทางตรงหรือทางอ้อม (6) โดยวิธีหรือลักษณะอื่นใดตามที่รัฐมนตรีประกาศ

2) มาตรการห้ามบริโภค (ด้านสถานที่)

กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดบริโภคเครื่องดื่มน้ำอัดลมแอลกอฮอล์ในสถานที่หรือบริเวณดังต่อไปนี้ (1) วัดหรือสถานที่สำหรับปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา เว้นแต่เป็นส่วนหนึ่งของพิธีกรรมทางศาสนา (2) สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ สถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาลและร้านขายยาตามกฎหมายว่าด้วยยา ยกเว้นบริเวณที่จัดไว้เป็นที่พักส่วนบุคคล (3) สถานที่ราชการ ยกเว้นบริเวณที่จัดไว้เป็นที่พักส่วนบุคคล หรือสโมสร หรือการจัดเลี้ยงตามประเพณี (4) สถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ยกเว้นบริเวณที่จัดไว้เป็นที่พักส่วนบุคคลหรือสโมสร หรือการจัดเลี้ยงตามประเพณี หรือสถานศึกษาที่สอนการผสมเครื่องดื่มน้ำอัดลมแอลกอฮอล์และได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ (5) สถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิงหรือร้านค้าในบริเวณสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง (6) สวนสาธารณะของทางราชการที่จัดไว้เพื่อการพักผ่อนของประชาชน โดยทั่วไป (7) สถานที่อื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ

3) มาตรการห้ามโฆษณา ได้แก่

1. การห้ามโฆษณาโดย

1.1 ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาเครื่องดัมแอลกอฮอล์

1.2 ห้ามมิให้ผู้ใด แสดงชื่อหรือเครื่องหมายของเครื่องดัมแอลกอฮอล์อันเป็นการอวดอ้างสรรพคุณหรือชักจูงใจให้ผู้อื่นดัมโดยตรงหรือโดยอ้อม

2. การโฆษณาที่กระทำได้

การโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ใดๆ โดยผู้ผลิตเครื่องดัมแอลกอฮอล์ทุกประเภทให้กระทำได้เฉพาะการให้ข้อมูลข่าวสาร และความรู้เชิงสร้างสรรค์สังคม โดยไม่มีการปรากฏภาพของสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ของเครื่องดัมแอลกอฮอล์นั้น เว้นแต่เป็นการปรากฏของภาพสัญลักษณ์ของเครื่องดัมแอลกอฮอล์ หรือสัญลักษณ์ของบริษัทผู้ผลิตเครื่องดัมแอลกอฮอล์นั้น เท่านั้น ทั้งนี้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

1.2 มาตรการและการบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดัมแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ในอำเภอเมือง เชียงใหม่ ข้อมูลจากแบบสอบถาม มีดังต่อไปนี้

กลุ่มที่หนึ่ง : ประชาชนนักเรียน นักศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการดัมเครื่องดัมแอลกอฮอล์ เคยดัมถึงร้อยละ 89.4 โดยมีสาเหตุหรือเป็นแรงจูงใจให้ดัมมากที่สุดคือ เพื่อน คิดเป็นร้อยละ 76.38 รองลงมาคือ หาซื้อง่าย ร้อยละ 25.46 สำหรับเครื่องดัมแอลกอฮอล์ ที่ดัมอยู่บ่อยๆหรือเป็นประจำคือ เบียร์คิดเป็นร้อยละ 63.78 รองลงมาคือ สุราต่างประเทศ ร้อยละ 39.63

การวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับมาตรการต่างๆในพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดัมแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า กลุ่มตัวอย่างรู้จัก /ทราบถึงชื่อกฎหมายนี้ในระดับปานกลาง(รู้/ทราบมาบ้าง) คิดเป็นร้อยละ 59.3 โดยรู้จากช่องทางสื่อโทรทัศน์ วิทยุมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 68.24 รองลงมาคือจากสื่ออินเทอร์เน็ต ทางเว็บไซต์ ร้อยละ 39.89

สำหรับมาตรการตามกฎหมายนี้ที่ทราบ/พบเห็นมากที่สุดคือ มาตรการห้ามขาย ร้อยละ 60.89 ด้านช่องทาง/สื่อที่ทำให้ทราบ/พบ มาตรการห้ามขาย ห้ามดัม ห้ามโฆษณา คือทราบจากสื่อโทรทัศน์ วิทยุมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 64.30 รองลงมาคือทราบจากสื่อสติกเกอร์ณรงค์ตามสถานที่ต่างๆร้อยละ 50.92 การซื้อหาเครื่องดัมแอลกอฮอล์สามารถหาซื้อได้จากร้านของชำ/โชห่วย มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 58.79 รองลงมาคือ ร้านสะดวกซื้อที่เปิดตลอดวันร้อยละ 35.17 มาตรการห้ามดัม ด้านสถานที่ห้ามดัมเครื่องดัมแอลกอฮอล์นั้น กลุ่มตัวอย่างทราบถึงมาตรการคิด

เป็นร้อยละ 91.34 โดยมีความเห็นต่อ มาตรการห้ามดื่มว่า ส่งผลต่อสังคมคือทำให้อุบัติเหตุลดลงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.67 รองลงมาคือ ทำให้การทะเลาะวิวาทลดลง ร้อยละ 63.52

มาตรการในกฎหมายนี้ที่มีผลทำให้คนดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลดลง คือ มาตรการห้ามขายในวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันเข้าพรรษา วันวิสาขบูชา คิดเป็นร้อยละ 58.27 รองลงมาคือ มาตรการห้ามดื่มในสถานที่ที่กำหนดคิดเป็นร้อยละ 42.78 และมาตรการห้ามโฆษณาร้อยละ 41.73

ค่านมาตรการห้ามโฆษณาหรือ แสดงชื่อ /เครื่องหมาย ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กลุ่มตัวอย่างถึงร้อยละ 80.31 เห็นด้วยกับการห้ามโฆษณา โดยมีจำนวนร้อยละ 79.30 เคยพบเห็นป้ายที่แสดงถึงชื่อ เครื่องหมายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามถนน หน้าร้านค้า สถานบริการ และป้ายที่พบเห็นดังกล่าวนี้กลุ่มตัวอย่าง เห็นว่า เป็นป้ายโฆษณาที่หือหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยตรงชัดเจนมากคิดเป็นร้อยละ 45.14 และเห็นว่า เป็นป้ายโฆษณาที่หือหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยอ้อม ร้อยละ 33.07 ป้ายเหล่านี้เมื่อพบหรือเห็นแล้ว คิดว่าเป็นการชักจูงใจให้อยากดื่มหรือไม่ พบว่าร้อยละ 41.21 เห็นว่าเป็นการชักจูงใจให้ดื่มอีกรูปแบบหนึ่ง เพราะเห็นแล้วจำจจนถึงชื่อ/เครื่องหมายได้ และร้อยละ 32.02 เห็นว่าเป็นการแสดงให้เห็นว่าสถานที่นั้นๆมีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำหน่าย สำหรับวัตถุประสงค์ของกฎหมายนี้ กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า มีจุดประสงค์เพื่อลดปัญหาด้านอุบัติเหตุจากการดื่ม มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 72.96 รองลงมาคือ เพื่อลดปัญหาด้านอาชญากรรม คิดเป็นร้อยละ 56.17 เพื่อลดการดื่ม โดยเฉพาะนักดื่มหน้าใหม่คิดเป็นร้อยละ 51.18 เพื่อลดปัญหาด้านสุขภาพ โรคภัยที่เกิดจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์คิดเป็นร้อยละ 38.32 เพื่อลดอิทธิพล การโฆษณา ประชาสัมพันธ์ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คิดเป็นร้อยละ 36.48 เพื่อจำกัดพื้นที่การเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้โดยง่าย คิดเป็นร้อยละ 32.02 เพื่อตรวจจับนักดื่ม นักเที่ยวร้านค้า สถานบริการ คิดเป็นร้อยละ 28.61

การวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายนี้ ในอำเภอเมืองเชียงใหม่ พบว่ามีการบังคับใช้เป็นบางครั้ง จะเน้นเฉพาะช่วงเทศกาลวันหยุดสำคัญๆ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 49.61 ส่วนการบังคับใช้เป็นประจำสม่ำเสมอไม่ค่อยบังคับใช้ ได้ผลเท่ากันคือ ร้อยละ 21.52 เจ้าหน้าที่ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการบังคับใช้กฎหมายคือ ตำรวจ คิดเป็นร้อยละ 72.97 ส่วนเจ้าหน้าที่สรรพสามิตและสาธารณสุขมีบทบาทใกล้เคียงกัน คือคิดเป็นร้อยละ 8.66 และ 7.61 ตามลำดับ สำหรับวิธีการในการบังคับใช้กฎหมายนี้ควรปฏิบัติโดยเน้น มาตรการตรวจและจับกุมผู้กระทำผิดอย่างจริงจังมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.17 รองลงมาได้แก่ เน้นตรวจพวกเขาแล้วขับขี่ยานพาหนะ ร้อยละ 46.98 เน้นด้านการห้ามขายในวันหยุดสำคัญๆเช่น วันสำคัญทางศาสนา ร้อยละ 40.94 เน้นรณรงค์ให้ความรู้ด้านกฎหมายแก่ประชาชน ร้านค้า สถานบริการร้อยละ 38.84 ส่วนการเน้นห้ามโฆษณาร้อยละ 31.23

ความพึงพอใจ ในการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่นั้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจร้อยละ 43.83 ไม่พึงพอใจร้อยละ 31.23 โดยมีเหตุผลแสดงถึงความไม่พึงพอใจ ตามลำดับ ดังนี้คือ อาจมีการเรียก/รับผลประโยชน์ /สินบน ,ไม่มีความยุติธรรม ชอบเลือกปฏิบัติ ,มักใช้อำนาจมากเกินไปเกินกว่าเหตุร้อยละ ,พุดจาไม่ดีกับประชาชน,ไม่รักษากฎหมายให้เป็นกฎหมาย ไม่ค่อยสนใจติดตามคดี,ทำงานล่าช้า ไม่มีประสิทธิภาพ ,ทำให้บรรยากาศในการคุ้มครองเสียไป

สำหรับข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ มีตามลำดับดังนี้ ให้มีความซื่อสัตย์สุจริตมากยิ่งขึ้น ,ให้ความยุติธรรมแก่ประชาชน ,เร่งรัดการดำเนินคดีให้รวดเร็วและเป็นธรรม, เพิ่มการตรวจตราในพื้นที่มากขึ้น, ปรับปรุงการให้บริการแก่ประชาชน เช่น กริยามารยาท, ควรสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

สำหรับความเหมาะสมของโทษในความผิดต่างๆในกฎหมายนี้ ได้แก่ ความผิดฐานขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่ห้ามขาย พบว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นว่า เหมาะสมดีแล้ว คิดเป็นร้อยละ 84.78 ส่วนความผิดฐานโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เห็นว่าเหมาะสมดีแล้ว ร้อยละ 79.79

ความเหมาะสมของพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 อยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 54.33

กลุ่มที่สอง : ร้านค้าและสถานบริการ

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า มีประเภทของสถานบริการเป็นสถานบริการ (มีใบอนุญาต) ประเภทที่ 5 มากที่สุดคือ ร้อยละ 33.14 เป็น ประเภทที่ 4 (สวนอาหาร คาเฟ่) และ ประเภทที่ 2 (บาร์ คาราโอเกะ) เท่ากันคือร้อยละ 8.28 นอกจากนั้นเป็นประเภทที่ 3 (สถานอาบอบนวด) และประเภทที่ 1(ไนต์คลับ ,ดีสโก้เทค) น้อยที่สุด ส่วนประเภทของกิจการที่ไม่เป็นสถานบริการ พบว่าเป็นร้านขายของชำ (โชว์ห่วย) และมีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จำหน่ายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 26.57 รองลงมาเป็นร้านขายอาหารมีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีการเปิดเพลง ไม่มีการแสดงดนตรีร้อยละ 17.43 และเป็นร้านค้ามีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีการเปิดเพลง และมีการแสดงดนตรี ร้อยละ 16.68 นอกจากนั้นเป็นร้านขายส่งตัวแทนจำหน่ายร้อยละ 8.28 ส่วนร้านขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ข้างถนน (ร้านเหล้าตอง) ร้อยละ 7.43

ข้อมูลเกี่ยวกับมาตรการต่างๆในพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า กลุ่มตัวอย่าง (ร้านค้า สถานบริการ)รู้จัก /ทราบถึงชื่อกฎหมายนี้ในระดับปานกลาง (รู้/ทราบมาบ้าง) คิดเป็นร้อยละ 57.14 โดยรู้จากช่องทางสื่อโทรทัศน์ วิทยุมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55.43

สำหรับมาตรการตามกฎหมายนี้ที่ท่านทราบ / พบเห็น มากที่สุดคือ มาตรการห้ามขาย คิดเป็นร้อยละ 54.28 รองลงมาคือ มาตรการห้ามโฆษณาร้อยละ 32.86 มาตรการห้ามขาย ห้ามดื่มห้ามโฆษณามีผลต่อยอดขายหรือไม่ พบว่า ไม่มีผลต่อยอดขายคิดเป็นร้อยละ 53.71 และกลุ่มตัวอย่างทราบว่า มีกฎหมายห้ามขายแก่เด็ก เยาวชนและคนเมา ถึงร้อยละ 92.86 และไม่เคยขายให้แก่เด็ก เยาวชน คิดเป็นร้อยละ 61.43 ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรการห้ามส่งเสริมการขายโดยการลด แลก แจก แถม ให้รางวัล ชิงโชค กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 57.14 ไม่เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 42.86 นอกจากนี้ยังมีความเห็นด้วย กับการที่กฎหมายห้ามโฆษณาหรือแสดงชื่อ เครื่องหมายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์คิดเป็นร้อยละ 50.00 ไม่เห็นด้วยกับการห้ามโฆษณาร้อยละ 46.00

คำถามเกี่ยวกับป้าย โฆษณาว่า ในร้านหรือสถานบริการมีป้ายโฆษณา/แสดงชื่อ เครื่องหมายหรือไม่ และใครจัดทำนั้น พบว่า ในร้านหรือสถานบริการมีป้ายดังกล่าวโดยมีผู้อื่นจัดทำให้ติด/แสดง คิดเป็นร้อยละ 44.29 ส่วนอีกร้อยละ 44.00 ตอบว่าไม่มีป้ายดังกล่าว และร้อยละ 11.71 ตอบว่า มีโดยจัดทำป้ายเหล่านั้นเอง สำหรับประเภทของป้าย พบว่าเป็นป้ายชื่อร้านคิดเป็นร้อยละ 35.43 เป็นป้ายกล่องไฟ ร้อยละ 33.14 และเป็นป้ายตัดเอาท์ / ไวเนลร้อยละ 22.00 ส่วนความรู้เกี่ยวกับรายละเอียดเรื่องของข้อกำหนดที่กฎหมายอนุญาตเกี่ยวกับป้ายหรือการโฆษณา / แสดงชื่อ / เครื่องหมายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น กลุ่มตัวอย่างทราบจากการชี้แจงของบริษัทจำหน่ายสุรา คิดเป็นร้อยละ 44.28 และทราบจากการชี้แจงของตำรวจร้อยละ 29.15 ส่วนร้อยละ 26.29 ไม่ทราบถึงรายละเอียดข้อกำหนดอนุญาตเกี่ยวกับป้ายโฆษณา ด้านคำถามเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของกฎหมายนี้ พบว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นว่า กฎหมายนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อลดปัญหาด้านอุบัติเหตุ มากที่สุดร้อยละ 81.14 รองลงมาคือการลดปัญหาด้านอาชญากรรมร้อยละ 73.43 ส่วนเหตุผลเพื่อลดผู้ดื่ม โดยเฉพาะนักดื่มหน้าใหม่ เช่น เด็กและเยาวชน ร้อยละ 53.43 นอกจากนั้นเห็นว่าเพื่อตรวจจับนักดื่ม นักเที่ยว ร้านค้า สถานบริการร้อยละ 44.00 และเพื่อปัญหาด้านสุขภาพ โรคภัยที่เกิดจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ร้อยละ 34.57 ส่วนเหตุผลว่าเพื่อลดอิทธิพล การโฆษณา ประชาสัมพันธ์ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ร้อยละ 28.28 และเพื่อจำกัดพื้นที่การเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้โดยง่ายร้อยละ 19.43

ข้อมูลเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายนี้ ในอำเภอเมือง เชียงใหม่ โดยกลุ่มร้านค้าและสถานบริการ พบว่า มีการบังคับใช้เป็นบางครั้ง จะเน้นเฉพาะช่วงเทศกาลวันหยุดสำคัญ ๆ มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 42.86 เจ้าหน้าที่ ที่มีบทบาทสำคัญมากที่สุดในการบังคับใช้กฎหมายคือ ตำรวจ คิดเป็นร้อยละ 72.97 สำหรับวิธีการบังคับใช้กฎหมายนี้ ควรปฏิบัติโดยเน้นการรณรงค์ ให้ความรู้แก่ประชาชน ร้านค้าสถานบริการมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 62.00 ควรเน้นตรวจพวกรมาแล้วจับขังยานพาหนะร้อยละ 58.86 เน้นการห้ามขายในวันหยุดสำคัญเช่น วันสำคัญทางศาสนาร้อยละ 54.00

เน้นมาตรการตรวจและจับกุมผู้กระทำผิดอย่างจริงจังร้อยละ 42.00 ส่วนการเน้นห้ามโฆษณาร้อยละ 24.28 ประเด็นการถูกตรวจ ดักเตือน จับกุม จากมาตรการในกฎหมายนี้โดยเจ้าหน้าที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างตอบว่า ไม่เคยถูกตรวจ ดักเตือนคิดเป็นร้อยละ 73.14 ส่วนที่เคยถูกตรวจคิดเป็นร้อยละ 26.86 ด้านความพึงพอใจในการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่นั้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจร้อยละ 49.71 ไม่พึงพอใจร้อยละ 21.14 โดยมีเหตุผลแสดงถึงความไม่พึงพอใจ ตามลำดับ ดังนี้คือ อาจมีการเรียก/รับผลประโยชน์, ไม่มีความยุติธรรมชอบเลือกปฏิบัติ, มักใช้อำนาจมากเกินไป, ทำงานล่าช้าไม่มีประสิทธิภาพ, ทำให้เสียบรรยากาศในการดื่มเสียไป, ไม่รักษากฎหมายให้เป็นกฎหมาย, ไม่ค่อยสนใจติดตามคดี

ความเหมาะสมของโทษในความผิดต่างๆของกฎหมายนี้ ได้แก่ ความผิดฐานขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่ห้ามขาย พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า เหมาะสมดีแล้วคิดเป็นร้อยละ 88.86 ส่วนในความผิดฐานโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เห็นว่า เหมาะสมดีแล้ว คิดเป็นร้อยละ 63.43

1.3 สภาพปัญหาและอุปสรรคของการบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

1.3.1 สภาพทั่วไปการบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551

มีนโยบายการบริหารราชการของผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ (หม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล) อยู่ 4 ด้าน ที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์คือ ข้อ 2 การจัดระเบียบสังคม ให้เข้มงวด กวดขันการประกอบกิจการของสถานบริการและสถานประกอบการคล้ายสถานบริการ โดยควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และยาสูบ เพื่อลดผลกระทบทั้งในด้านสุขภาพ เศรษฐกิจ และสังคม ตาม พระราชบัญญัติ ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ให้สถานที่ราชการ สวนสาธารณะ ในกำกับดูแลของทางราชการเป็นเขตปลอด การขายและการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เร่งประชาสัมพันธ์ให้ร้านค้าทราบถึง พ.ร.บ.ฯ และเฝ้าระวังให้ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ตามมาตรา 32 การดำเนินการกับป้ายโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ผิดกฎหมาย ให้จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการร่วมป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนช่วงเทศกาล ให้ตั้งจุดตรวจบูรณาการ จัดตั้งจุดบริการในหมู่บ้าน ตำบล จัดกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร 150 นาย กวดขันวินัยจราจรเข้าเมือง เน้นมาตรการควบคุมรถโดยสารสาธารณะต้องแอลกอฮอล์เป็น “ศูนย์”

ด้านการประชาสัมพันธ์ ให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ตาม พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ได้แก่ สถานที่จำหน่าย ช่วงเวลา

ห้ามจำหน่าย โดยประชาสัมพันธ์ล่วงหน้า 1-2 สัปดาห์ ตลอดจนเฝ้าระวัง ตรวจสอบสถานประกอบการ/ร้านค้า ให้ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด

ในแง่โครงสร้างของกฎหมายได้มีการจัดตั้ง คณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จังหวัดเชียงใหม่และอนุกรรมการฯ ประกอบไปด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานกรรมการ รองผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นรองประธานกรรมการและมีกรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ผู้บังคับการ ตำรวจภูธรจังหวัด สรรพสามิตพื้นที่ (ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งหนึ่งคน) หัวหน้าสำนักงาน ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัด (ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งหนึ่งคน) ประชาสัมพันธ์จังหวัด พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานป้องกันและควบคุมโรค (ที่รับผิดชอบในจังหวัด) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในจังหวัด มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ (ด้านละหนึ่งคน) ด้านสังคมสงเคราะห์ ด้านการแพทย์ ด้านจิตวิทยา ด้านกฎหมาย มีนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการ มีข้าราชการในสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด (ไม่เกิน 2 คน) เป็นผู้ช่วยเลขานุการ และมี คณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จังหวัดแต่งตั้ง (รวมทั้งสิ้นสามคน)

โดยมีดำเนินการ ในสองระดับ คือ ระดับนโยบาย และระดับปฏิบัติ

ระดับนโยบาย มีการจัดตั้งคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จังหวัด และการประชุมคณะกรรมการระดับจังหวัด มีผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะประธานคณะกรรมการระดับจังหวัด เป็นผู้กำกับดูแลและกำหนดมาตรการต่างๆที่เหมาะสมต่อการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในจังหวัดเชียงใหม่

ระดับปฏิบัติ ได้แก่ “รณรงค์ - ตรวจสอบเฝ้าระวัง - การตรวจตราและจับกุม-การดำเนินคดี”

การรณรงค์ เป็นมาตรการเริ่มต้น ภายหลังจากกฎหมายได้เริ่มใช้บังคับใหม่ๆ ในระยะแรก มีการรณรงค์ในแง่การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับข้อกฎหมายตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แก่ร้านค้าและสถานประกอบการต่างๆ โดยเริ่มตั้งแต่ก่อนกฎหมายจะบังคับใช้ โดยมีการประชาสัมพันธ์รับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสีย และภายหลังจากกฎหมายมีผลบังคับใช้แล้ว จึงมีการประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจหรือการสื่อสารไปยังกลุ่มร้านค้าและผู้ประกอบการสถานบริการที่มีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จำหน่ายอยู่ในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่และอำเภอรอบนอก เพื่อให้เข้าใจกับเนื้อหากฎหมายที่เกี่ยวกับการจำหน่าย และการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ที่กฎหมายห้าม นอกจากนี้ยังมีการจัดสัมมนาตลอดจนอบรมให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นร้านค้า ผู้ประกอบการสถานบริการ นอกจากนี้ในแง่ของเจ้าหน้าที่ตาม

กฎหมายนี้ได้มีการจัดอบรมให้ความรู้ด้านกฎหมายนี้โดยสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องคัมแอลกอฮอล์ ได้แก่ การฝึกอบรมหลักสูตรพัฒนาศักยภาพพนักงานเจ้าหน้าที่ตำรวจ 9 ภาค และกรุงเทพมหานครในการเฝ้าระวังและการบังคับใช้ตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องคัมแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 รุ่นที่1-10 ระหว่างวันที่ 28 เมษายน 2554 - 21กรกฎาคม 2554 ดังนั้นการรณรงค์ประชาสัมพันธ์จึงเป็นมาตรการเริ่มต้น เพื่อสร้างกระแสการรับรู้ร่วมกันในกลุ่มร้านค้า สถานบริการและประชาชนโดยทั่วไปในพื้นที่ให้ตระหนักรู้และเข้าใจร่วมกัน ถึงสภาพการณ์ทางข้อกฎหมายต่างๆ

การตรวจเตือน นับเป็นมาตรการอีกขั้นหนึ่งก่อนบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง กล่าวคือ เจ้าพนักงานตามกฎหมายนี้ ได้แก่ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขจังหวัด ปลัดจังหวัด นายอำเภอ สรรพสามิต เจ้าหน้าที่ตำรวจ เป็นต้น ได้ร่วมกันลงพื้นที่ในอำเภอเมือง เพื่อตรวจเตือนร้านค้าและสถานบริการที่มีเครื่องคัมแอลกอฮอล์ ภายหลังจากการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ทราบข้อกฎหมายต่างๆแล้ว ในระยะต่อมาก่อนจะมีเทศกาลงานสำคัญหรือวันหยุดสำคัญต่างๆ เจ้าหน้าที่จะมีการเข้าตรวจเยี่ยมร้านค้าและสถานบริการเพื่อตรวจสอบถึงการปฏิบัติตามข้อกฎหมายที่ได้ประชาสัมพันธ์ไปแล้ว นอกจากนี้ได้มีการจัดตั้งช่องทางในการร้องเรียนเสนอปัญหาการกระทำผิดต่างๆ ได้ทาง จดหมาย โทรศัพท์และเว็บไซต์ ทั้งของส่วนจังหวัดและส่วนกลาง นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ดำเนินการตามนโยบายจัดระเบียบสังคม ร่วมกันลงพื้นที่เพื่อตรวจสถานบริการต่างๆ ในเขตเมืองเชียงใหม่ ทุกคืนวันศุกร์ เพื่อบังคับใช้กฎหมายร่วมกันหลายฉบับ ได้แก่ กฎหมายสถานบริการ กฎหมายสุรา กฎหมายจราจร เพื่อป้องกันและป้องปรามปัญหาที่เกี่ยวข้องจากการคัมเครื่องคัมแอลกอฮอล์ แบบบูรณาการ เรียกเป็นวลีว่า “เด็ก- ยา -เวลา -ไป” ซึ่งจะเน้นการเปิดปิดสถานบริการ การตรวจบัตรประชาชนมิให้เด็กเยาวชนเข้าไปใช้บริการ การตรวจระดับแอลกอฮอล์ การมั่วสุเมสพยาเสพติด ตลอดจนการแสดงลามกอนาจาร

การตรวจตราและจับกุม พบว่า มีการดำเนินงานบังคับใช้กฎหมายแบบร่วมกันของเจ้าพนักงานตามกฎหมายนี้ (Integration) โดยผ่านกลไกระดับจังหวัด เมื่อมีการประชุมคณะกรรมการควบคุมเครื่องคัมแอลกอฮอล์จังหวัดแล้ว ในห้วงระยะเวลาก่อนมีวันหยุดสำคัญหรือช่วงเทศกาลต่างๆ อาทิ วันหยุดสำคัญทางศาสนา วันหยุดสิ้นปีและขึ้นปีใหม่ หรือช่วงเทศกาลสงกรานต์ เจ้าหน้าที่ซึ่งประกอบไปด้วย ตำรวจ เจ้าหน้าที่สรรพสามิต เจ้าหน้าที่สาธารณสุขจังหวัด นายอำเภอ เจ้าหน้าที่เทศบาล นิติกรสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องคัมแอลกอฮอล์ ตลอดจนองค์กรเอกชนได้แก่ เครือข่ายเยาวชนเฝ้าระวังภัยแอลกอฮอล์ 7 สถาบัน เครือข่ายคเหล้า ร่วมกันเป็นคณะทำงานเพื่อเข้าตรวจตราและดำเนินคดีกับผู้ฝ่าฝืนกฎหมายนี้

สำหรับข้อมูล จากแบบสอบถามกลุ่มประชาชน พบว่า มีการบังคับใช้กฎหมายโดยการตรวจจับร้านค้าและสถานบริการอยู่ในระดับ “ใช้เป็นบางครั้ง จะเน้นเฉพาะช่วงเทศกาลและวันหยุดสำคัญๆ” มากที่สุด (ร้อยละ 49.61) สอดคล้องกับแบบสอบถามกลุ่มร้านค้าและสถานบริการ ที่ตอบในระดับเดียวกัน (ร้อยละ 42.86)

การดำเนินคดี พบว่า ข้อมูลคดีความผิดตามกฎหมายนี้ยังไม่มีการรวบรวมอย่างเป็นระบบ กล่าวคือ ในด้านพนักงานสอบสวน (ตำรวจ) ในพื้นที่อำเภอเมือง ประกอบไปด้วย สถานีตำรวจภูธรเมือง สถานีตำรวจภูธรแม่ปิง สถานีตำรวจภูธรช้างเผือก สถานีตำรวจภูธรภูฝิ่งคั้นนั้น โดยปกติจะเน้นมาตรการด้านการตรวจเตือนพื้นที่รับผิดชอบ การจับกุมและดำเนินคดีนั้น มักจะเกิดขึ้นในช่วงเทศกาลสำคัญๆ ของเมืองเชียงใหม่ ได้แก่ เทศกาลลอยกระทง เทศกาลปีใหม่ และเทศกาลสงกรานต์

1.3.2 ปัญหาและอุปสรรคของการบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

1) ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายที่ยังขาดความต่อเนื่องจริงจังและไม่มีความสม่ำเสมอ

พบว่า กฎหมายนี้มักจะมีการบังคับใช้อย่างจริงจังในช่วงเทศกาลที่มีวันหยุดสำคัญ เช่น ในช่วงสงกรานต์ สภาพปัญหาดังกล่าวส่วนหนึ่งมาจาก การที่กฎหมายกำหนดให้มีเจ้าหน้าที่จากหลายหน่วยงานเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามกฎหมาย ได้แก่ ข้าราชการกระทรวงสาธารณสุข ข้าราชการกระทรวงศึกษาธิการ ข้าราชการกระทรวงมหาดไทย ข้าราชการสังกัดเทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล ข้าราชการสรรพสามิต ชุดการ และตำรวจชั้นสัญญาบัตรเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายนี้ ในส่วนพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยเฉพาะตำรวจมีภาระหน้าที่ในการบังคับใช้ตามกฎหมายอื่นๆ ค่อนข้างมากและมองว่ากฎหมายนี้มีใช้กฎหมายที่จัดการกับอาชญากรรม โดยตรง แต่เป็นกฎหมายที่ช่วยลดการเกิดอาชญากรรม เมื่อกฎหมายนี้ใช้บังคับจึงต้องรอการประสานความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆ ในการบังคับใช้ (ตรวจจับดำเนินคดี) ทำให้เกิดปัญหาขึ้นตอนต้นว่า ไม่มีหน่วยงานใดเป็นผู้นำในการปฏิบัติหรือการขาดเจ้าภาพ แต่เมื่อมีการประสานความร่วมมือของหน่วยงานต่างๆ แล้วการขาดเจ้าภาพก็ลดลง แต่ในแง่การปฏิบัติยังต้องถือว่าขาดการบังคับใช้อย่างจริงจังสม่ำเสมอ สอดคล้องกับผลการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามประชาชนนักเรียนนักศึกษาและร้านค้าสถานบริการที่ตอบว่า “มีการบังคับใช้กฎหมายนี้เป็นบางครั้ง จะเน้นเฉพาะช่วงเทศกาลวันหยุดสำคัญๆ” มากที่สุดร้อยละ 49.61 และร้อยละ 42.86 ตามลำดับ

2) ปัญหาการทำสำนวนคดีของพนักงานสอบสวน (ตำรวจ)

ในระยะแรกที่กฎหมายเริ่มบังคับใช้ เจ้าหน้าที่ตำรวจยังไม่มีความชำนาญเนื่องจากเป็นกฎหมายใหม่ แม้มีการอบรมให้ความรู้บ้าง แต่ในทางปฏิบัติพบว่า ยังมีไม่แนวทางการทำสำนวนคดีหรือคู่มือการทำสำนวน ตลอดจนไม่มีบรรทัดฐานคำพิพากษาของศาล จึงทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจยังไม่มีความมั่นใจในการทำคดี ข้อมูลที่ได้จากเจ้าหน้าที่ตำรวจในการบังคับใช้กฎหมายระยะแรกมักใช้บังคับตามกฎหมายควบคุมสุราอื่นๆ เช่น พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ.2493 โดยการจับและส่งฟ้องต่อศาลแขวงในความผิดเกี่ยวกับการจำหน่ายสุราเกินเวลากำหนด การดื่มสุราเกินเวลากำหนด เป็นต้น ปัจจุบันปัญหาดังกล่าวคลี่คลายลงบ้างแล้ว โดยสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้จัดอบรมความรู้เกี่ยวกับการทำสำนวนคดีให้แก่ตำรวจทั่วประเทศ และจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ตำรวจ พบว่า การทำสำนวนพนักงานสอบสวนที่ทำงานด้านนี้มาบ้างแล้วนั้นไม่เป็นปัญหาหนักใจด้านการทำสำนวน เพียงแต่เกรงประเด็นปัญหาความเห็นข้อกฎหมาย จะเขียนอย่างไร

3) ปัญหาการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

เนื่องจากพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ได้กำหนดให้มีพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายนี้อยู่ในหลายหน่วยงาน โดยในระดับปฏิบัติการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายนี้ (ในระดับจังหวัด) พบว่า มีกำหนดเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ถึง 8 หน่วยงาน ดังนั้นเมื่อมีการทำงานลงพื้นที่หรือการจับกุมดำเนินคดี ต้องร่วมกันเป็นทีมงานทำให้ต้องประสานงานกันมาก

ข้อมูลจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ ทำให้ทราบความเหมาะสมต่อกฎหมายนี้โดยเห็นว่า พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 เป็นกฎหมายที่ดี เพียงแต่ยังขาดการประสานงานและการติดตามงานของเจ้าหน้าที่อยู่บ้าง โดย การประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในระดับการปฏิบัติบังคับใช้ พบว่า มีเจ้าหน้าที่สำคัญ ได้แก่ ตำรวจ สรรพสามิต สาธารณสุข และผู้ว่าราชการจังหวัด ตามลำดับ เห็นได้ว่า บทบาทของเจ้าหน้าที่ตำรวจได้รับการคาดหวังในการบังคับใช้กฎหมายนี้สูง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอำนาจการสืบสวนสอบสวนจับกุมและดำเนินคดีอาญาที่คนส่วนใหญ่รับทราบคือ ตำรวจ ดังนั้น ตำรวจจึงเป็นเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายแทบทุกฉบับ แต่ในกฎหมายนี้มีพนักงานเจ้าหน้าที่จากหลายหน่วยงานร่วมกันเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติตามกฎหมายนี้ ซึ่งในขั้นดำเนินการลงพื้นที่เพื่อตรวจตราหรือจับกุมนั้น จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือและประสานงานกันจากหลายฝ่าย ย่อมเป็นธรรมดาที่อาจมีปัญหากับการประสานงานกัน เช่น อาจมีปัญหาเรื่องการออกใบอนุญาตขายสุราที่กำหนดให้สรรพสามิตเป็นผู้ออกใบอนุญาตขายรายย่อยนั้น มีความเห็นว่า สามารถออกใบอนุญาตได้โดยง่าย

เมื่อได้ใบอนุญาตไปจำหน่ายสุราแล้วการกำกับดูแลอาจไม่ทั่วถึง โดยเฉพาะในการจับกุมเกี่ยวกับการขายผิดใบอนุญาตหรือผิดประเภทไปจากใบอนุญาตที่ได้นั้น ควรให้หน่วยงานที่ออกใบอนุญาต (สรรพสามิต) เป็นหลักในการดำเนินการ แม้ว่าตำรวจจะเป็นเจ้าพนักงานด้วยก็ตาม แต่ด้วยภารกิจของตำรวจซึ่งมีมากมายทำให้ไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการผิดใบอนุญาตดังกล่าวได้อย่างทั่วถึง โดยเฉพาะผู้ค้ารายย่อยหรือร้านเหล้าตอง

อย่างไรก็ตาม ประเด็นการประสานงานระหว่างหน่วยงานผู้ปฏิบัติในพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ในช่วงที่มีเทศกาลหรือวันหยุดสำคัญต่างๆ พบข้อมูลว่า มีการทำงานเป็นทีมงานร่วมกันเป็นอย่างดี โดยภายหลังจากมีการประชุมระดับจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ได้มีนโยบายและสั่งการในเรื่องการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น การทำงานประสานกันในการลงพื้นที่ในอำเภอเมือง เชียงใหม่ อยู่ในระดับน่าพอใจ เนื่องจากมีการประสานผู้ปฏิบัติงานเป็นทีมงาน ได้แก่ เทศบาล ตำรวจ สรรพสามิต สาธารณสุขจังหวัด สำนักงานป้องกันและควบคุมโรคที่ 10 สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด และองค์กรเอกชนภาคประชาชน ได้แก่ เครือข่ายองค์กรงดเหล้า องค์กรเครือข่ายความร่วมมือเพื่อแก้ไขปัญหาเหล้าบุหรี่และอุบัติเหตุจังหวัดเชียงใหม่ เครือข่ายเยาวชนนักศึกษา 7 สถาบัน ได้ร่วมกันทำงานอย่างเข้มแข็งในการร่วมกันบังคับใช้กฎหมายในช่วงเทศกาลสำคัญที่ผ่านมา

4) ปัญหาความเข้าใจและการตีความข้อกฎหมายเรื่องการโฆษณา ในมาตรา 32

ข้อมูลที่ได้ พบว่า มีประเด็นที่เป็นปัญหา ข้อกฎหมาย เกี่ยวกับการโฆษณา โดยใน มาตรา 32 ที่ว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์อันเป็นการอวดอ้างสรรพคุณหรือชักจูงใจให้ผู้อื่นดื่ม โดยตรงหรือโดยอ้อม

การ โฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ใดๆ โดยผู้ผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกประเภท ให้กระทำได้เฉพาะการให้ข้อมูลข่าวสาร และความรู้เชิงสร้างสรรค์สังคม โดยไม่มี การปรากฏภาพของสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น เว้นแต่เป็นการ ปรากฏของภาพสัญลักษณ์ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือสัญลักษณ์ของบริษัทผู้ผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นเท่านั้น ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

บทบัญญัติในวรรคหนึ่งและวรรคสอง มิให้ใช้บังคับกับการโฆษณาที่มีต้นกำเนิดนอกราชอาณาจักร”

ประเด็นข้อกฎหมายอยู่ที่ วรรคแรก ของมาตราดังกล่าว กล่าวคือ ข้อความที่บัญญัติว่า

“ ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อันเป็นการอวดอ้างสรรพคุณหรือชักจูงใจให้ผู้อื่นดื่ม โดยตรงหรือโดยอ้อม.....”

โดยเจ้าหน้าที่ที่บังคับใช้กฎหมายโดยเฉพาะ ตั้งแต่ เจ้าหน้าที่ตำรวจ อัยการและศาล นักวิชาการ มีความเห็นว่า ข้อความดังกล่าวมีความหมายอย่างไรกันแน่ แยกพิจารณาได้ดังนี้

ฝ่ายที่หนึ่ง เห็นว่า คำว่า “โฆษณา” เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ต้องประกอบด้วยการอวดอ้างสรรพคุณหรือชักจูงใจให้ผู้อื่นดื่มโดยตรงหรือโดยอ้อม

ฝ่ายที่สอง เห็นว่า “โฆษณา” เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ไม่จำเป็นต้องประกอบด้วยการอวดอ้างสรรพคุณหรือชักจูงใจให้ผู้อื่นดื่มโดยตรงหรือโดยอ้อม

ฝ่ายแรกนี้เห็นว่า มาตรา 32 วรรคแรก แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 อาจมองได้ว่ามีลักษณะเป็นมาตรการกำหนด/จำกัดเนื้อหาของการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มิได้จำกัดประเภทของสื่อโฆษณาไว้แต่อย่างใด กล่าวคือ การโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ใดๆ โดยผู้ผลิตสามารถกระทำได้ในลักษณะที่เป็นการให้ข้อมูลข่าวสาร และความรู้เชิงสร้างสรรค์สังคม โดยไม่มีการปรากฏภาพของสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ นั้นเว้นแต่เป็นการปรากฏของภาพสัญลักษณ์ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือสัญลักษณ์ของบริษัทผู้ผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นเท่านั้น ทั้งนี้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง อาจกล่าวได้ว่า ฝ่ายแรกถือหลักการตีความกฎหมายโดยถือลายลักษณ์อักษรอย่างเคร่งครัด มากกว่าเจตนารมณ์ของกฎหมาย

ฝ่ายที่สองเห็นว่า มาตรา 32 วรรคแรก จะต้องโยงไปดูค่านิยมของคำว่า “โฆษณา” ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ (มาตรา 3) เพื่อจะนำไปสู่ปัญหาการตีความได้อย่างถูกต้องสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของการออกกฎหมายฉบับนี้โดย โฆษณามีความมุ่งหมายหลักก็คือทำขึ้นเพื่อประโยชน์ทางการค้า จากค่านิยมและเจตนารมณ์ของกฎหมาย ทำให้สามารถพิจารณาข้อกฎหมายในมาตรา 32 วรรคแรกได้ ดังนั้นจึงต้องตีความมาตรานี้โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ประกอบกับการเข้าใจในความหมายที่กำหนดไว้โดยเฉพาะในบทนิยาม สำหรับแนวคำพิพากษาของศาล(ชั้นต้น) ในประเด็นนี้พบว่า มีแนวโน้มตีความกฎหมายแบบคำนึงถึงตามตัวอักษรมากกว่าตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย

หากพิจารณาข้อมูลที่ได้จากการสอบถามกลุ่มประชากรที่เป็นประชาชน นักเรียน นักศึกษาเกี่ยวกับภาพป้ายโฆษณาประชาสัมพันธ์ในพื้นที่อำเภอเมือง เชียงใหม่ พบว่า ร้อยละ 79.3 เคยพบเห็นป้ายที่แสดงถึงชื่อ เครื่องหมายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และร้อยละ 78.21 ตอบว่า เป็นป้ายโฆษณายี่ห้อหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยร้อยละ 45.14 ตอบว่า เป็นป้ายโฆษณายี่ห้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยตรง ส่วนอีกร้อยละ 33.07 ตอบว่า เป็นป้ายโฆษณายี่ห้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยอ้อม และเมื่อถามว่าป้ายดังกล่าวเป็นการชักจูงใจให้อยากดื่มหรือไม่ กลุ่มตัวอย่าง

ดังกล่าวร้อยละ 41.21 ตอบว่า เป็นการชักจูงใจอีกแบบหนึ่งเพราะจำชื่อหรือเครื่องหมายได้ ดังนั้น ประเด็นความเข้าใจในเรื่องของป้ายโฆษณาในความเห็นของประชาชนทั่วไป จึงสามารถสรุปได้ว่าคนทั่วไปในแบบวิญญูชนเห็นว่า ป้ายต่างๆ เหล่านั้น “เป็นการแสดงถึงการ โฆษณายี่ห้อ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์” และยังเห็นว่า เป็นการชักจูงใจอีกแบบหนึ่ง เพราะเมื่อเห็นแล้วจำชื่อหรือเครื่องหมายได้

5) ปัญหาการเปรียบเทียบคดีและการใช้มาตรการด้านเงินสินบน

ตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 มาตรา 45 ได้กำหนดให้มี มาตรการเปรียบเทียบ (ปรับ) โดยให้คณะกรรมการควบคุมมีอำนาจมอบหมายให้ คณะอนุกรรมการ พนักงานสอบสวน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการเปรียบเทียบได้ โดยจะ กำหนดหลักเกณฑ์ในการเปรียบเทียบ หรือเงื่อนไขประการใดๆ ให้แก่ผู้ได้รับมอบหมายตามที่ เห็นสมควรก็ได้ ในการสอบสวน ถ้าพนักงานสอบสวนพบว่าบุคคลใดกระทำความผิดตาม พระราชบัญญัตินี้และบุคคลนั้นยินยอมให้เปรียบเทียบให้พนักงานสอบสวนส่งเรื่องมายัง คณะกรรมการควบคุมหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการควบคุมมอบหมายให้มีอำนาจเปรียบเทียบตามวรรค หนึ่งภายในเจ็ดวัน นับแต่วันที่ผู้นั้นแสดงความยินยอมให้เปรียบเทียบ เมื่อผู้กระทำความผิดได้เสีย ค่าปรับตามที่เปรียบเทียบแล้วให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ปัจจุบันในส่วนของจังหวัด คณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้มีคำสั่งให้ อัยการจังหวัดหรือผู้แทน ผู้บัญชาการตำรวจภูธรจังหวัดหรือผู้แทน นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด หรือผู้แทนเป็นคณะอนุกรรมการว่าด้วยการเปรียบเทียบในต่างจังหวัด และกำหนดให้ อธิบดีกรม ควบคุมโรค รองอธิบดีกรมควบคุมโรค ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ ข้าราชการสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สังกัดกรมควบคุม โรค ระดับชำนาญการขึ้นไป เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ และล่าสุดกำหนดให้ตำรวจซึ่งเป็นพนักงาน สอบสวน มีอำนาจดำเนินการเปรียบเทียบตามกฎหมายนี้ได้ เฉพาะบรรดาความผิดที่มีอัตราโทษ อยู่ในเขตอำนาจศาลแขวง ที่ว่า

“พิจารณาพิพากษาคดีอาญา ซึ่งกฎหมายกำหนดอัตราโทษ อย่างสูงไว้ให้จำคุกไม่เกิน สามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่จะลงโทษจำคุกเกินหกเดือน หรือปรับ ไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งโทษจำคุกหรือปรับอย่างไร อย่างหนึ่งหรือทั้งสองอย่าง เกินอัตราที่กล่าวแล้วไม่ได้”

ในประเด็นนี้ มีความเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิเสนอว่า ควรมีการนำเงินค่าปรับ มาใช้ให้เกิด ประโยชน์ทั้งต่อเจ้าหน้าที่ ได้แก่ ควรมีการนำเงินค่าปรับบางส่วนหลังจากส่งเข้ากระทรวงแล้ว มา

เป็นเงินรางวัลสินบนนำจับ หรืออาจนำมาเป็นเงินกองทุนสนับสนุนการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่

6) ปัญหาทัศนคติของประชาชนกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

พบว่า ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม ปัจจัยส่วนหนึ่งมีสาเหตุจากปัญหาการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ต่างๆ จึงควรให้ความสำคัญกับการลดหรืองดการบริโภคให้มากที่สุด แม้มีกฎหมายที่ใช้อยู่แต่กฎหมายก็เป็นเพียงมาตรการภายนอกอย่างหนึ่งในแบบยับยั้ง ป้องกันได้เพียงระดับหนึ่งเท่านั้น เมื่อสืบค้นลงไปเราจะพบว่า สาเหตุประการหนึ่งที่เป็นแรงจูงใจให้ดื่มหรือบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น คือ เพื่อน และการที่สามารถหาซื้อได้ง่าย เพื่อให้ความมุงหมายในกฎหมายนี้คือการลดอิทธิพลของการโฆษณาประชาสัมพันธ์จึงไม่ต้องการให้การดื่มหรือบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น เป็นสิ่งที่ยอมรับได้หรือเป็นค่านิยมของสังคมไทย กล่าวคือ ต้องการลดนักดื่มทั้งหน้าเก่าและหน้าใหม่ลง โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน การเปลี่ยนค่านิยมของคนในสังคมไทย ให้เห็นว่า การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่ใช่สิ่งที่ดีหรือเป็นสิ่งก่อปัญหา จึงเป็นเรื่องที่แก้ไขได้ตรงจุดมากที่สุด ดังนั้นการปรับเปลี่ยนความเชื่อตลอดจนทัศนคติของคนและสังคม ให้เห็นว่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่ใช่สิ่งที่ดีที่ถูกต้องและเป็นประโยชน์ต่อประชาชนและสังคม แม้จะออกมีการออกกฎหมายอย่างไรก็ตาม แต่ถ้าทัศนคติความเชื่อ (ทิว) ของคนและสังคมไม่เปลี่ยน ปัญหาที่เป็นอยู่ย่อมแก้ไขได้ลำบาก จึงเห็นว่า ต้องแก้ที่ตัวบุคคล เริ่มที่ตนเอง โดยการตระหนักรู้ก่อน จากนั้นจึงขยายออกไป ยังเพื่อน และครอบครัว วัด โรงเรียน มหาวิทยาลัย ขยายไปยังชุมชน ให้กว้างขึ้นไปจนถึงผู้ผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้วย โดยจะต้องให้การศึกษารู้อหรือให้ความรู้ที่ถูกต้อง ให้ผู้คนเกิดปัญญาหรือมีความตระหนักรู้ มีความรู้เข้าใจว่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ส่งผลต่อคนและสังคมอย่างไร

1.4 ข้อเสนอแนะ แนวทางแก้ไขปัญหา อุปสรรคการบังคับใช้กฎหมาย

กลุ่มประชาชน นักเรียนนักศึกษา : มีดังนี้

- ด้านตัวบทกฎหมาย : ควรปรับปรุงการเผยแพร่กฎหมายนี้ด้านสื่อโทรทัศน์ วิทยุให้แพร่หลายมากขึ้น และควรเน้นมาตรการด้านการห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้มากขึ้น ด้านมาตรการห้ามโฆษณาโดยเฉพาะป้ายโฆษณาประชาสัมพันธ์นั้นประชากรส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นป้ายโฆษณายี่ห้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยตรง และควรเน้นมาตรการด้านการตรวจจับกุมอย่างจริงจัง และเน้นตรวจผู้ขับขี่ยานพาหนะให้มากขึ้นเพื่อลดอุบัติเหตุจากการมีเมา ประกอบกับการเน้นมาตรการห้ามขายในวันหยุดสำคัญโดยเฉพาะวันสำคัญทางศาสนาให้มากขึ้น

- ด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ : ให้มีความซื่อสัตย์สุจริตมากยิ่งขึ้น ควรให้ความยุติธรรมแก่ประชาชน เร่งรัดการดำเนินคดีให้รวดเร็วและเป็นธรรม เพิ่มการตรวจตราในพื้นที่มากขึ้น ปรับปรุงการให้บริการต่อประชาชน เช่น ด้านกรिया มารยาท และควรสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนในพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ

กลุ่มร้านค้า สถานบริการ : มีดังนี้

- ด้านตัวบทกฎหมาย : แม้จะมีมาตรการห้ามขาย ห้ามดื่ม ห้ามโฆษณา แต่ก็พบว่ามาตรการเหล่านี้ ยังไม่มีผลทำให้ยอดขายลดลง นอกจากนี้วัตถุประสงค์ของกฎหมายที่ต้องการลดอิทธิพลของการโฆษณาและการจำกัดการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ก็ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กฎหมายต้องการ เสนอว่าควรมุ่งเน้นการประชาสัมพันธ์ถึงวัตถุประสงค์ของกฎหมายนี้ให้กลุ่มร้านค้าและสถานบริการเข้าใจมากขึ้น ดังนั้นควรเน้นตรวจตราการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับเด็กเยาวชนและคนเมา

- ด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ : เสนอว่าควรเน้นการรณรงค์ให้ความรู้แก่ประชาชน ร้านค้าสถานบริการให้มากขึ้น และการที่ร้านค้า สถานบริการ ไม่ค่อยถูกตรวจ ดักเตือน จับกุมถึงร้อยละ 73.14 จึงควรมีมาตรการด้านการตรวจให้มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้มีข้อเสนอเพื่อการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่โดยเสนอให้มีความซื่อสัตย์สุจริตมากยิ่งขึ้น ควรให้ความยุติธรรมแก่ประชาชน ควรสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนในพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ ปรับปรุงการให้บริการต่อประชาชน เช่น ด้านกรिया มารยาท เพิ่มการตรวจตราในพื้นที่มากขึ้น และเร่งรัดการดำเนินคดีให้รวดเร็วและเป็นธรรม

จากการสัมภาษณ์เจาะลึก : มีดังนี้

- ด้านตัวบทกฎหมาย : ควรมีข้อห้ามเพิ่มเติม ด้านสถานที่ห้ามดื่มตลอดจนด้านการห้ามดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในยานพาหนะที่แล่นอยู่บนถนนทั้งผู้ขับขี่และผู้โดยสาร , ข้อกฎหมายเรื่องการโฆษณา (มาตรา 32 วรรคแรก) เสนอให้การใช้การตีความบทบัญญัติให้ถูกต้องตามเจตนารมณ์ของกฎหมายมากกว่ามุ่งเน้นคำนิยามเฉพาะตัวอักษร

- ด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ : ควรมีการฝึกอบรมให้เกิดความชำนาญในด้านการทำสำนวนคดีตามกฎหมายนี้ นอกจากนี้เสนอให้มีการบูรณาการหน่วยงานที่ร่วมกันปฏิบัติเพื่อบังคับใช้กฎหมายนี้ โดยอาจตั้งเป็นชุดเฉพาะกิจของจังหวัด และเสนอว่าควรใช้มาตรการเปรียบเทียบคดีและนำเงินค่าปรับมาเป็นเงินรางวัลนำจับหรือมาตั้งเป็นกองทุนสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ นอกจากนี้ควรมีการประสานงานกับหน่วยงานด้านท่องเที่ยวเพื่อประชาสัมพันธ์ถึงข้อห้ามในกฎหมายนี้แก่นักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทยอีกด้วย

2. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยทำให้ทราบว่า มาตรการและการบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องคัมแอลกอฮอล์ ในเขตอำเภอเมือง เชียงใหม่ ทำให้ทราบว่าบทบาทของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายนี้เป็นกลไกสำคัญในการบังคับใช้กฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับนโยบายนั้นบทบาทของผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่สามารถกำกับนโยบายด้านการควบคุมเครื่องคัมแอลกอฮอล์ได้เป็นอย่างดีคณะกรรมการควบคุมเครื่องคัมแอลกอฮอล์จังหวัดและคณะกรรมการควบคุมเครื่องคัมแอลกอฮอล์จังหวัด ส่วนในระดับปฏิบัติพบว่ามีปัญหาอยู่บ้าง ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะตามประเด็นปัญหาดังต่อไปนี้

1. ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายที่ยังขาดความต่อเนื่องจริงจังและไม่มีความสม่ำเสมอ

อันเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการเกี่ยวเนื่องกับเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายนี้ หลายส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจนั้น เสนอว่า ประการแรก เจ้าหน้าที่ต้องยึดหลักนิติรัฐนิติธรรมหรือถือกฎหมายเป็นหลักเป็นใหญ่ (Rule of law) มากกว่าการเห็นแก่ความสัมพันธ์ส่วนตัว การบังคับใช้กฎหมายต้องเป็นไปอย่างเสมอภาคกันทั่วไป การทำความเข้าใจต่อหลักกฎหมายเป็นใหญ่ ซึ่งนอกจากจะต้องเข้าใจตัวบทกฎหมายที่เกี่ยวข้องและความเชื่อมโยงกับหลักการใหญ่เหนือกฎหมาย กล่าวคือ การยึดถือสิ่งถูกต้องชอบธรรม เหนือกว่าสิ่งอื่นใดแล้ว ต้องเข้าใจเจตนารมณ์ของกฎหมายทั้งฉบับและแต่ละมาตราอย่างถ่องแท้ การบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังก็จะเกิดขึ้น ประการที่สอง เสนอว่า ควรมีการตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจในการบังคับใช้กฎหมายนี้ในระดับจังหวัดขึ้น เพื่อควบคุมปัญหาเครื่องคัมแอลกอฮอล์ อุบัติเหตุและการใช้รถใช้ถนนของจังหวัดเชียงใหม่ โดยประกอบไปด้วยเจ้าหน้าที่ตำรวจ สาธารณสุข ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย นายอำเภอ สำนักงานป้องกันและควบคุมโรค เจ้าหน้าที่ขนส่งจังหวัดและภาคประชาชน องค์กรเอกชน ร่วมกันเป็นคณะทำงานในการบังคับใช้กฎหมายอย่างต่อเนื่องจริงจังและสม่ำเสมอ

2. ปัญหาการทำสำนวนคดีของพนักงานสอบสวน (ตำรวจ)

อันเนื่องมาจากการขาดความชำนาญเพราะเป็นกฎหมายใหม่ ที่ยังไม่มีแนวทางการทำสำนวนนั้น เห็นว่า เป็นส่วนสำคัญอีกด้านหนึ่งในการบังคับใช้กฎหมายนี้ ดังนั้นจึงเสนอให้ 1) ควรมีการจัดการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องให้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะพนักงานสอบสวน และควรเชิญผู้พิพากษา อัยการ ทนายความ มาร่วมให้ความรู้ ความเห็นเกี่ยวกับทัศนคติความซื่อกฎหมาย 2) สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องคัมแอลกอฮอล์ควรจัดทำคู่มือปฏิบัติหรือคู่มือการทำสำนวนคดี ความเห็นข้อกฎหมาย คำอธิบายกฎหมายนี้ ตลอดจนบทบาทความที่เกี่ยวข้อง เพื่อ

เป็นองค์ความรู้ด้านนี้ เพื่อให้พนักงานสอบสวนได้มีแนวทางหรือคู่มือดำเนินการได้อย่างมั่นใจ นอกจากนี้เห็นว่า เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทราบควรจัดทำคู่มือหรือคำอธิบายข้อกำหนดง่าย ๆ ให้แก่ร้านค้า สถานบริการที่มีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้ทราบข้อกำหนดเพิ่มเติมอีกด้วย นอกเหนือจากการรณรงค์ที่พบในสื่อสติกเกอร์ แผ่นป้ายต่างๆเกี่ยวกับมาตรการห้ามจำหน่าย ห้ามดื่ม ห้ามโฆษณาประชาสัมพันธ์ ก็จะทำให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. ปัญหาการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

อันเนื่องมาจากพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ได้กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายนี้อยู่ในหลายหน่วยงาน กล่าวคือ มีหน่วยงานตั้งแต่ระดับนโยบายจนถึงระดับปฏิบัติ ในแง่นี้ทำให้ต้องมีการประสานงานหลายฝ่าย เสนอว่า ควรให้มีการปรับวิธีการทำงานร่วมกัน และมีการประเมินผลการทำงานของคณะทำงาน มีการแลกเปลี่ยนข้อมูล ตลอดจนเสนอให้มีการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติ เช่น สถิติการจับกุมผู้กระทำความผิด จำนวนคดี ลักษณะการกระทำความผิด เหตุจูงใจที่บุคคลกระทำความผิด (ถ้ามี) จุดหรือสถานที่พบเหตุกระทำความผิด เพื่อให้การทำงานด้านนี้ได้มีฐานข้อมูลเกี่ยวกับสถิติต่างๆ เหล่านี้เป็นเรื่องที่ยังไม่มีหน่วยงานใดรวบรวมเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะทำให้การประสานงานเพื่อบังคับใช้กฎหมายนี้ มีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้เพื่อให้ครอบคลุมไปยังนักท่องเที่ยวต่างชาติ เสนอว่า ควรมีการประสานงานกับหน่วยงานท่องเที่ยวภาคธุรกิจให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทย ให้ทราบข้อกำหนดตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้วย เป็นการป้องกันปัญหาในอนาคตที่อาจเกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยวต่างชาติ

4. ปัญหาความเข้าใจและการตีความข้อกำหนดเรื่องการโฆษณา ในมาตรา 32

อันเนื่องมาจาก ประเด็นข้อกำหนดอยู่ที่ วรรคแรก ของมาตราดังกล่าว กล่าวคือ ข้อความที่บัญญัติว่า

“ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อันเป็นการอวดอ้างสรรพคุณหรือชักจูงใจให้ผู้อื่นดื่มโดยตรงหรือโดยอ้อม.....”

นักกฎหมายที่มีความเห็นไม่ตรงกันจากข้อความดังกล่าว ว่ามีความหมายอย่างไร โดยฝ่ายที่หนึ่ง เห็นว่า คำว่า “โฆษณา” เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ต้องประกอบด้วย การอวดอ้างสรรพคุณหรือชักจูงใจให้ผู้อื่นดื่มโดยตรงหรือโดยอ้อม

ฝ่ายที่สอง เห็นว่า “โฆษณา” เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ไม่จำเป็นต้องประกอบด้วย การอวดอ้างสรรพคุณหรือชักจูงใจให้ผู้อื่นดื่มโดยตรงหรือโดยอ้อม

ข้อเสนอในประเด็นนี้ ประการแรก ผู้ใช้กฎหมายจะต้องมีหลักหรือยึดหลักการใช้การตีความกฎหมายอย่างถูกต้องตามระบบของกฎหมายไทยแบบ Civil Law หรือระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษรที่มีได้ยึดถือการตีความโดยการเพ่งเล็งตัวอักษรหรือในแบบการตีความตามตัวอักษร แต่ต้องเข้าใจให้ถูกต้องสอดคล้องกับเจตนารมณ์ที่กฎหมายต้องการอีกด้วย หรือที่เรียกว่า สิ่งที่กฎหมายประสงค์จะคุ้มครอง (Legal Interest) ในเรื่องนั้นๆ ก็จะทำให้ความสับสนของการตีความเกี่ยวกับคำว่า โฆษณามีความถูกต้องชัดเจนยิ่งขึ้น

ประการที่สอง ในอนาคตอาจเสนอปรับแก้ไขพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องคิดมัลแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 มาตรา 32 วรรคแรก ดังนี้ (เดิม)

“ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาเครื่องคิดมัลแอลกอฮอล์หรือแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของเครื่องคิดมัลแอลกอฮอล์อันเป็นการอวดอ้างสรรพคุณหรือชักจูงใจให้ผู้อื่นดื่ม โดยตรงหรือโดยอ้อม”

(ปรับแก้เป็น 1)

“ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาเครื่องคิดมัลแอลกอฮอล์ หรือแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของเครื่องคิดมัลแอลกอฮอล์อันเป็นการอวดอ้างสรรพคุณหรือชักจูงใจให้ผู้อื่นดื่ม โดยตรงหรือโดยอ้อม”

(ปรับแก้เป็น 2)

“ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาเครื่องคิดมัลแอลกอฮอล์”

“ห้ามมิให้ผู้ใดแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของเครื่องคิดมัลแอลกอฮอล์อันเป็นการอวดอ้างสรรพคุณหรือชักจูงใจให้ผู้อื่นดื่ม โดยตรงหรือโดยอ้อม”

5. ปัญหาการเปรียบเทียบคดีและการใช้มาตรการด้านเงินสินบน

อันเนื่องมาจากในปัจจุบัน ตำรวจซึ่งเป็นพนักงานสอบสวน สามารถเปรียบเทียบปรับได้ ทำให้มีความคล่องตัวในการบังคับการตามกฎหมายและทำให้คดีสามารถยุติลงได้อีกทางหนึ่ง เสนอว่า ควรมีการนำเงินค่าปรับ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อเจ้าหน้าที่ ได้แก่ ควรมีการนำเงินค่าปรับบางส่วนหลังจากส่งเข้ากระทรวงแล้ว มาเป็นเงินรางวัลสินบนนำจับ หรืออาจนำมาเป็นเงินกองทุนสนับสนุนการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ ตลอดจนเสนอว่า ในความผิดบางมาตรา เช่น การห้ามขายแก่เด็กหรือคนเมา ตามมาตรา 29 ซึ่งในทางปฏิบัติ เจ้าหน้าที่ไม่สามารถตรวจจับได้เลย อาจเป็นไปได้ว่าเนื่องจากจำนวนเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ ในการตรวจหรือจับดังกล่าวได้ ดังนั้น ในประเด็นนี้ อาจแก้ไขโดย การกำหนดให้มีรางวัลสินบนนำจับหรือชี้ช่องให้จับ ซึ่งจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพมากขึ้น

6. ปัญหาทัศนคติของประชาชนกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

อันเนื่องมาจากจุดมุ่งหมายสำคัญประการหนึ่งในกฎหมายนี้ คือ การลดอิทธิพลของการโฆษณาประชาสัมพันธ์ ไม่ต้องการให้การดื่มหรือบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น เป็นสิ่งที่ยอมรับได้หรือเป็นค่านิยมของสังคมไทย ต้องการลดคนดื่มทั้งหน้าเก่าและหน้าใหม่ลง โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน ดังนั้นการเปลี่ยนค่านิยมของคนในสังคมไทย ให้เห็นว่า การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่ใช่สิ่งที่ดีหรือเป็นสิ่งก่อปัญหา จึงเป็นเรื่องที่แก้ไขได้ตรงจุดมากที่สุด จึงเสนอว่าให้มีการจัดระเบียบสังคมขึ้นใหม่ ใช้หลักคหิวินัยหรือวินัยชาวบ้าน โดยต้องแก้ที่ตัวบุคคล เริ่มที่ตนเองโดยการตระหนักรู้ก่อน จากนั้นจึงขยายออกไป ยังเพื่อน และครอบครัว วัด โรงเรียน มหาวิทยาลัย ขยายไปยังชุมชนให้กว้างขึ้นไปจนถึงผู้ผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้วย ด้วยการให้การศึกษาหรือให้ความรู้ที่ถูกต้อง ให้ผู้คนเกิดปัญญาหรือมีความตระหนักรู้ มีความรู้เข้าใจว่า เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ส่งผลต่อตนและสังคมอย่างไร ทั้งนี้เสนอหลักการเรื่องการจัดระเบียบสังคมฟื้นฟูวัฒนธรรมวิถีชีวิตไทย เพื่อปรับท่าทีทัศนคติของบุคคล โดยในที่นี้ เป็นหลักการเพื่อมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและสร้างสรรค์ โดยต้องเริ่มที่สังคมพื้นฐานคือครอบครัวก่อน อันเป็นความสัมพันธ์ที่จะเป็นเกราะป้องกันระดับต้น ในทางปฏิบัติต้องเริ่มที่บ้าน ชุมชน วัด โรงเรียน สถาบันการศึกษา ต้องร่วมกันเปลี่ยนแปลงทัศนคติ

ผู้วิจัยเสนอว่า บทบาทของบิดามารดาและพระสงฆ์เป็นจุดสำคัญที่จะช่วยโน้มน้าวจิตใจคนในชุมชนเห็นและตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพราะความเป็นจริงในสังคมที่ว่าเราไม่สามารถไม่มีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ แต่เราจะปฏิบัติอย่างไรต่อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าเพื่อให้เป็นรูปธรรม โดยภาครัฐต้องมีนโยบายส่งเสริมสนับสนุนให้บ้าน ชุมชนและวัดกับร่วมกับองค์กรปกครองท้องถิ่น เป็นสังคมที่ปลอดจากแอลกอฮอล์ หรือให้มีน้อยที่สุด เริ่มตั้งแต่การจัดงานต่างๆ ให้มีการตกลงของชุมชนร่วมกันว่า เป็นหมู่บ้านปลอดแอลกอฮอล์ หรือลด ละ เลิกเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชน

สำหรับข้อจำกัดในการวิจัยเรื่อง มาตรการและการบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์พ.ศ.2551: กรณีศึกษาในอำเภอเมืองเชียงใหม่ ในครั้งนี้ มีข้อจำกัดด้านพื้นที่เฉพาะเขตอำเภอเมือง เชียงใหม่เท่านั้น ดังนั้นหากจะดียิ่งขึ้นควรจะวิจัยขยายพื้นที่ออกไปในอำเภอรอบนอกหรือทั้งจังหวัดด้วย ก็จะให้เห็นสภาพปัญหาที่อาจแตกต่างกันออกไปจากงานวิจัยครั้งนี้ และในส่วนที่งานวิจัยนี้ยังมิได้ครอบคลุมไปถึง ได้แก่ กลุ่มผู้ผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และกลุ่มผู้ประกอบการด้านสื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์หรือบริษัทโฆษณาประชาสัมพันธ์ อันเป็นประชากรหรือตัวแปรสำคัญอีกส่วนหนึ่ง ที่ควรได้รับการวิจัยในครั้งต่อไปด้วย ในประเด็นทัศนคติและความคิดเห็นอย่างไรกับข้อกฎหมายนี้ อีกประเด็นที่งานวิจัยครั้งนี้พบในการเก็บข้อมูล

เกี่ยวกับการโฆษณา การแสดงชื่อหรือเครื่องหมายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ว่า มีการใช้สัญลักษณ์หรือ
เครื่องหมายการค้าบนเสื้อนักกีฬาตลอดจนปรากฏในสนามกีฬา ซึ่งอาจเป็นประเด็นช่องว่างของ
กฎหมายอีกประการหนึ่งที่เกิดขึ้น ซึ่งประเด็นเหล่านี้ ผู้สนใจอาจทำการศึกษาวิจัยในครั้งต่อไปได้

